

Zgodovina.

Zgodovina je popis vsega, kar se je kedaj godilo na svetu. Občna zgodovina popisuje razvitek človeškega rodú. Ves svet in vse, kar je' na njem, vedno se razvija in napreduje, dokler popolnem ne dozori, propade ter se umakne novim stvarém. Tem neomahljivim svetovnim postavam udajati se mora vsak človek in vse človeštvo. Kakor ima vsak posamezen človek svojo pomlad, svoje poletje, svojo jesen in svojo zimo, ravno tako ima tudi vse človeštvo svojo otročjo, svojo mladeniško, svojo moževino in svojo starčevino dóbo. Kdor koli se je rodil, mora tudi umreti. Tako bode tudi človeški rod, ki ne živi večno na zemlji, izginil, kadar bode izpolnil svojo nalogo. A človeškega rodú naloga je, da oplemenuje samega sebe in napreduje do čimdalje večje popolnosti, do čimdalje večje zdrave izomike in večjega blagostanja. Kako človeštvo to svojo nalogo na zemlji izpolnjuje, uči nas zgodovina. Zgodovina ne popisuje tedaj samih krvavih bojov in življenja kraljev in cesarjev, temveč pripoveduje tudi dogodbe, po katerih se je stanje človeštva izpreminjalo, kajti vsaka izprememba ima večji ali manjši vpliv na razvitek posameznega človeka, vsega naroda in človeštva. A najimenitnejše izpremembe so tiste, ki se tičejo državnih in verskih oblik, narodnih šeg in navad, znanosti in umetelnosti, narodovega siromaštva in blagostanja, njegove izomike, sužnosti ali svobode.

To so razmere, v katerih živé narodi. Zgodovina ima tedaj nalogo, da popisuje vse te različne razmere ljudskega življenja.

Zgodovina nam pripoveduje srečne in nesrečne dogodbe narodov, in nam kaže, česa se moramo poprijemati, in kaj opuščati. Mnogo se govori o sedanjem času; neki ga grajajo, hvaléč samo stare čase; drugi ne morejo dovolj povzdigniti denašnje dóbe; tretji trdé, da je bil svet vedno tak, kakor je dandanes. A zgodovina nam kaže, da je človeštvo dandanes na vsem boljše, kakor je bilo nekdanj, da-si tudi še nij doseglo óne stopinje kreposti in izomike, do katere bi mogli dospeti po svojih prirojelih zmožnostih. A kaj je zaviralo, da človeški rod nij naravno napredoval, uči nas zopet zgodovina.

Ker se sedanost razvija iz preteklosti, in ker mnogotere denašnje dogodbe po večjem izvirajo le iz preteklih vzrokov, lahko tudi iz vzrokov sedanosti sklepamo na prihodnje nasledke. Zgodovina toraj ne uči samo zgodovine preteklega časa, temveč nam kaže tudi, kako moramo skrbeti za boljšo prihodnost. Dandanes je treba tedaj, da vsak človek vsaj nekoliko zna povedati iz svetovne zgodovine, zatorej se je zgodovine treba tudi vam pridno učiti.

Srbi in Hrvatje.

Ko so bili Obri po Samu velik del svoje oblasti izgubili, jeli so zopet vzhodno-rimsko državo napadati in nadlegovati. Leta 626. so v zvezi s perzijskim kraljem Kozroom oblegali Carigrad, a hrabri car Heraklij jih je strašno odbil. Ko se je pa pozneje bojeval s Perzijani in Saraceni v Aziji, porabili so Obri to priliko ter so se Dalmacije polastili 630. leta. Osoda Dalmatincev je bila strašna; Obri so jim razrušili starodavna mesta (tako Salono), prebivalce so deloma pomorili, deloma iz dežele prognali. Iznebiti se teh divjih